

EL PLA DE L'ESTANY

xavi xargay

70 anys després | Un oncle-avi meu va perdre la guerra. I es va ben guanyar l'oblit: vaig saber de la seva militància en el comitè antifeixista encara no fa ni deu anys. A casa, com a tantes cases banyolines, de la guerra no se'n parlava; és més, amb la democràcia, demanaven, en veu baixa, que no «em significués», que no em comprometés. Fa setanta anys que el meu parent va travessar la frontera, exiliat, com tants d'altres banyolins represaliats: la Biblioteca de Banyoles els ha recordat amb una llista i una petita exposició. En aquesta llista hi consta, també, el nom de Llorenç Busquets, alcalde republicà afusellat el 1939. El 4 d'abril es va posar el seu nom al passatge que ressegueix el rec Major des del carrer Sardana al carrer Canat. Està bé que el recordin -i amb ell a tota aquella generació de banyolins-, i està bé que el recordin amb un passatge lent, agradable, sòlid, que acompanya l'aigua del rec Major, fugissera com la memòria. Just després de descobrir la placa amb el nom de l'alcalde afusellat, se celebrà un acte de commemoració dels 30 anys d'ajuntaments democràtics; no es poden posar els dos actes al mateix sac: és una manera subtil i perversa de tornar-nos a dir que «no ens signifiquem».

Commemoració republicana | D'uns anys ençà la gent d'Iniciativa Verds de Banyoles i comarca organitzen la commemoració de la proclamació de

la República. Enguany es va fer un breu acte a l'Auditori de l'Ateneu. En un espai despullat, amb una bandera tricolor com a únic decorat, es va recordar la vigència dels ideals republicans i es va oferir un concert a càrrec de la Jove Orquestra de Banyoles. La peça clau d'aquest concert va ser la recuperació, en versió per a orquestra i no en la seva original versió per a cobla, de la curiosa i mestissa *Sardana republicana*, obra de l'autor Joan Viladomat. La peça és una curiosa i enriolada barreja de xotis i sardana, com a mostra d'agermanament dels diversos pobles de la Península Ibèrica. La *Sardana republicana* fou estrenada públicament per primera vegada a la plaça Major de Banyoles el 1934 i, segons sembla, no s'havia tornat a interpretar des de llavors.

Dels beis dels batlles | El meu nebot, que és un pèl eixelebrat, em ve l'altre dia i em diu: «Us hi heu fixat, oncle, que cada alcalde té el seu bei?». «...?». «Sí, mireu: en Solana era home de teatre, i va potenciar el Teatre Municipal i l'Escola de Música; en Bosch era historiador, i va potenciar les edicions de llibres d'història, i ara en Noguer, relacionat amb el món de l'esport, defineix el gimnàs de l'escola de La Vila, aconsegueix la Copa del Món de Rem, millora les instal·lacions del FC Banyoles i organitza una trobada amb tots els factòtums del futbol -Villar, Samaranch i Moner inclosos- per mostrar el nou projecte del Camp Vell amb la picossada d'euros que li han arribat de la Federació Espanyola. Doncs això: cada alcalde, un bei». Quan li plantejo que no hi veig cap relació, ell em

surt amb això: «700.000 euros per arreglar can Quim del Rec i posar herba artificial al camp de futbol, a més de la transformació de tota la zona amb la millora notable del passatge Lluís Busquets, són bons motius per no esperar 70 anys a recordar-los. Jo faria com a Hollywood: posaria estrelletes amb els seus noms en aquest passatge lent i sòlid a prop de l'aigua fugissera del rec Major. Així els recordaríem i, si convingués, els trepitjaríem». Coses de l'impertinent del meu nebot.

EL RIPOLLÈS/ LA CERDANYA

josep m. sebastián

El Ripollès, un territori segur | El conseller d'Interior, Relacions Institucionals i Participació de la Generalitat de Catalunya (és a dir, el responsable de la policia i la seguretat ciutadana), Joan Saura (ICV), va qualificar Ripoll i el Ripollès com «una de les zones més segures de Catalunya». L'alcalde de Ripoll, Teresa Jordà (ERC), ho va ratificar i subratllar amb dades estadístiques. Segons els seus números, la delinqüència i les faltes han disminuït un nou per cent aquest any, en relació amb el mateix període en el 2008. Aquesta autofelicitat dels dos mandataris no es correspon, però, amb la manera com perceben la situació molts ciutadans, que es queixen que la intensa vigilància i la dràstica aplicació de les normes que apliquen Mossos d'Esquadra i Policia Local de Ripoll no s'adiuen amb la realitat social de la comarca. L'excessiva vigilància i la inflexibilitat amb petites coses fan que

molta gent tingui la sensació de ser tractat com un delinqüent en potència per part dels cossos de seguretat. Les queixes també apunten cap a un afany desmesurat de recaptació en lloc de vetllar realment per la seguretat.

Llanars té un prelat | El rector de Llanars, Mn. Lluís Surinyach, ha estat nomenat prelat d'honor pel Vaticà, pels seus 75 anys d'exercici sacerdotal. L'home ha fet o és a punt de complir els cent anys. Aquest reconeixement, però, té més d'honorífic que de prelatura, ja que tan sols implica el dret a lluir una faixa morada sobre la sotana, però sense dret a veu ni vot, ni cap prebenda de tipus material. Mn. Surinyach és un home fortament implicat en la societat de la vall de Camprodon i gaudeix d'una gran popularitat entre tothom, tant els qui sovintegen els actes litúrgics com els qui només van a l'església amb motiu d'algun enterrament, casament o bateig.

Ripoll recorda el passat | La tradicional Festa de la Llana i Casament a pagès que es va fer a Ripoll el segon diumenge de maig va recuperar aquest any la presència de nuvis de veritat, en lloc de la representació que s'ha hagut de fer en altres ocasions, en no trobar gent disposada a convertir el seu casament en un espectacle públic i mediàtic. Núria Salvadó i Jaume Carbonell es van casar amb el vestit tradicional de pagès del segle XIX i apadrinats per patums polítics, en aquest cas la consellera de Sanitat, Marina Geli, i el director del Centre de Promoció de la Cultura Catalana, Ramon Fontdevila. Tot i que és una festa local de Ripoll, s'ha fet un pas més cap a la seva comarcalització, ja que la núvia és de Sant Joan de les Abadesses i el nuvi d'Ogassa.

LA SELVA

joan domènech

Sant Hilari i el general Moragues

Els pobles, en un afany d'atraure gent, no solament posen en valor el patrimoni monumental sinó que també recorren als seus personatges il·lustres. Sant Hilari, a través del Centre Excursionista Farners, ha creat la ruta del general Josep Moragues. El seu punt de partida és el monument al militar—que va viure entre 1669 i 1715—, situat a la capital de les Guilleries i obra de Domènec Fita. L'itinerari deriva, tot seguit, cap a l'oest i recorre paratges de gran bellesa, fins a arribar al mas Cortils del Mig, que formava part de les propietats de la família del general. Després, s'agafa el camí que porta al mas Moragues, la casa pairal, des de la qual es contempla les Agudes amb tota la seva esplendor, i es pot arribar, al turó del costat, a les ruïnes de l'anomenat castell de Moragues, possible torre de vigilància carlina. Un camí nou permet passar pel mas Ullastre, també de l'heretat dels Moragues i, després de caminar sota els ponts de l'eix transversal, s'arriba a Sant Pere Desplà, ja en el terme d'Arbúcies, al costat del mas Ferrer, els amos del qual conserven encara molts documents de la família Moragues, atès que van comprar part de l'heretat quan el fill del general necessitava diners per marxar a Viena per poder conservar el títol i els honors del pare a la cort austríaca. Aquí els ho havien segrestat tot. En tornar el

fill, els Moragues van establir-se a Sort i van acabar de vendre el patrimoni de les Guilleries. El mas Moragues es va convertir en masoveria del mas Fàbrega i s'anà degradant. Des de Sant Pere Desplà s'emprèn una baixada cap al sud, es passa pel mas Dorca i s'arriba al mas Regàs, d'on era originària Cecília Regàs, la primera esposa del general, amb qui es va casar a l'església de Santa Maria de Liors, que es troba una mica més amunt, cap a l'oest.

La ruta és una bona excursió per als qui vulguin rastrejar els records de la guerra de Successió i la petja d'un dels defensors dels interessos catalans, per la causa dels quals morí executat.

Els boscos de Tossa | Entre els temes tractats en la trobada d'entitats culturals del 25 d'abril a Tossa va adquirir singular relleu el dels boscos i el seu aprofitament. El comentari anava en relació amb l'antiga explotació surera, però creiem oportú fer-nos-en ressò aquí per les il·lustradores explicacions que va donar el propietari Francesc Aromir, aplicables a molts d'àmbits i que evidencien com, abans, les propietats estaven fraccionades en parts de cara al seu aprofitament correcte, que permetia mantenir els alzinars nets, amb menys risc de foc, sense haver de recórrer a prohibicions ni a impedir-hi l'accés a la gent del poble, als boletaires, etc. És cert que han canviat els temps, però potser, en alguns aspectes, el divorci entre propietaris—alguns més mal vistos del que caldria—, Administració i poble ha provocat que l'aprofitament de la muntanya s'hagi polaritzat en dos extrems: o s'abandona i el bosc queda impracticable o s'urbanitza sense una necessitat autèntica. I fa la impressió que, tot i els desastres evidents, les postures assenyades no es tenen en compte.

JOSEP CEBRIA

